

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Subsect. 2. Nostra prima conclusio ponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

cem categoriarum, de hinc superiora, id est, animalia, & virgulta, gemmas, & lapides genera nuncupavit; ex quibus partes, vel forma nascuntur, species etiam genera nominare possumus, quod habent excellius aliquid, id est, viam, ex qua oriri videntur, & nasci, ipsam vero viam supra quæ nihil est, genus appellari voluerunt cum omnibus sibi subiectis ordinatione; quo pacto familiæ ex aliquo progenitore, aut auctore originem ducentes appellantur genera, vt supra diximus agentes de genere.

7 Dupliciter sumitur prædicamentum primo intentionaliter, & secundo intentionaliter; primo modo sumitur pro naturis rebus, quæ prædicata essentialia sunt, v.g. in prædicamento substantiæ, substantia, corpus, vivens, animal, homo: ex quibus constat totum prædicamentum.

8 Secundo intentionaliter sumitur pro illa ordinatione rationis, quam prædicata essentialia vt genera, & species à parte rei formaliter non habent, sed ab intellectu accipiunt sumpto fundamento aliquo à rebus illis considerando vnum tanquam superius, tanquam inferius alterum cum à parte rei nullus ordo detur superioris, & inferioris in ipsis prædicatis essentialibus quod sic probatur.

9 Quia omnis ordo superioris, & inferioris realis arguit distinctionem realem inter extrema in quibus datur talis ordo: sed inter prædicata essentialia, vt supra manet demonstratum contra Scotistas, nulla datur distinctio realis: ergo nullus datur ordo superioris, & inferioris inter illa à parte rei.

SVBSECTIO I.

Multifariam definitur ab Auctoribus Prædicamentum.

10 Fonsæca hoc modo definiendum docet: prædicamentum est generis alicuius, & eorum quæ sub ipso sunt naturalis dispositio. Rationem huius definitionis sic reddit ipse, nam neque omnia de quibus disputari potest, sed sola genera, species, & individua, alijs etiam quibusdam adiectis conditionibus indicantur Philosophi per se disponenda esse prædicamenta, nec dispositio eorum, quæ in prædicamentis ponuntur est excogitata: sed in rebus iniuncta. Nam & distinctio superiorum, & inferiorum inter se non est distinctio rationis, sed ex natura rei; & ideo ordo qui hanc distinctionem supponit, non est arbitriarius, sed naturalis, si enim à superioribus ad inferiora proficiscaris generationis ordinem tenebis, si ab inferioribus ad superiora perfectionis, quorum ille in eadem re à partibus ad totum, hic à toto ad partes progredi solet, sic Fonsæca.

11 Pater vero Hurtado in metaphysica sic definit: prædicamenta sunt divisiones entis, in quibus prædicata cuiuscumque rei collocantur. Quod sunt divisiones entis pater, quia ens partitur in substantiam, quæ primum prædicamentum constituit, & in accidentis quod per novem posteriora distribuitur, ea esse prædicatorum seriem per singula patet, in prædicamento enim substantiæ omnes rationes superiores hominis, & bruti à primo conceptu substantiæ vsque ad individuationem debito ordine distribuuntur; vnde constat prædicamenta in recto dicere conceptum realem entis,

& in obliquo connotare actum intellectus, quæ nonnulla prædicamenta inter se dividuntur, vt actio, passio, vbi, & situs, vel quo prædicata communia, & magis particularia collocantur, nam præscindere substantiam à suis inferioribus, & constituere corpus ex substantia, & corporitate, fit per actus intellectus confusiores, & distinctiores. Ita Hurtado.

Tertia definitio est P. Rubij in proemio ad categorias Aristot., quam sic efformat: prædicamentum est dispositio prædicatorum essentialium superiorum, atque inferiorum sub vno quodam supremo genere, quo nihil est superius, vsque ad individuum, quo nihil est inferius. Vnde liber categoriarum, aut prædicamentorum scribitur opus hoc, id est liber ordinationum, quibus prædicata disponuntur secundum diversos gradus essendi à supremo genere, quod quasi caput totius ordinationis est vsque ad infimas species, & individua.

SVBSECTIO II.

Nostra prima conclusio ponitur.

Prima conclusio, nulla ex his supradictis definitionibus recte traditur, sed aliquo vicio laborant, & incipiendo à definitione Fonsæcæ, sic eam labefacto.

Primo, quia ex quacumque falsa particula in definitione posita tota falsificatur definitio; v.g. si in definitione hominis, quæ est animal rationale adderem solam hanc particulam, adæquate spirituale, quia illa est falsa, tota falsificaretur definitio, veritas enim consistit in indivisibili; vnde definitio aut tota debet esse vera secundum omnes partes aut falsa: sed in definitione Fonsæcæ illa particula, naturalis dispositio, est falsa: ergo tota definitio falsitate inficitur; minor in qua est tota difficultas sic demonstratur, quia ipse Fonsæca explicans quid sit naturalis dispositio ait esse naturalem, quia non est arbitratia, ex eo quod non dependeat ab intellectu: atqui nulla datur dispositio naturalis prioris, & posterioris à parte rei generis alicuius, & eorum quæ sub ipso sunt, quia vt vidimus tractatu de universalibus in communi, & in particulari, non datur genus aliquod à parte rei, neque realiter cætera prædicata sunt sub genere, genus enim, & subiectio ad genus sunt entia rationis dependentia ab intellectu: ergo dispositio quæ innititur, & dependet à summo genere, & subiectione prædicatorum respectu summi generis non erit naturalis sed fictitia, quia eo modo est effectus, vel quasi effectus, quo est causa, vel quasi causa per se illius, v.g. relatio quam dicit chymera est ens rationis, sicut subiectionis inferioris respectu universalis, prædicabilitas, & superioritas universalis respectu inferiorum sunt sine dubio entia fictitia, & rationis, quia chimera, & universale formalissime à quo dependent sunt entia rationis, sed summum genus, & subiectio, aut subordinatio ad illud sunt entia rationis: ergo ordo & dispositio quæ per se dependet ab illis, erit ens rationis, vnde non erit naturalis, sed voluntaria, & dependens à nostro intellectu.

Secundo, quia fundamentum Fonsæcæ ad probationem talem dispositionem esse naturalem, & non inventam, aut excogitatum ab intellectu est falsum: ergo falsa est definitio quæ tali fundamento innititur: antecedens sic patet, nam fundamen-

tum Fonseca his verbis traditur ab ipso; nec dispositio eorum quæ in prædicamentis ponuntur est excogitata sed in rebus inventa, nam distinctio superiorum, & inferiorum inter se non est distinctio rationis, sed ex natura rei: atqui hoc totum falsitatis vitio laborat: ergo; ut probetur hæc minor supponamus primo per impossibile prædicata distinguere ex natura rei, nihilominus à parte rei non datur superioritas, & inferioritas inter illa, sicut non reperitur inter ipsa prioritas, & posterioritas, quia licet talia prædicata distincta sint ex natura rei, nihilominus identificantur inter se realiter, sed idem realiter respectu sui ipsius, nec est prius, aut posterius, nec superius, & inferius realiter, quia alias idem respectu sui ipsius opponeretur quod est summum absurdum, etiam si datur distinctio ex natura rei: ergo; quod autem opponeretur sic probatur, quia superioritas, & inferioritas, prioritas, & posterioritas sunt relationes oppositæ, & oppositiones relative, ubi enim est oppositio datur oppositum, sicut ubi datur albedo datur album, sed inter illa prædicata per se datur superioritas, & inferioritas, quæ sunt oppositiones: ergo talia prædicata sunt opposita, sed stante identitate reali inter aliqua propter solam distinctionem ex natura rei, nullo modo potest dari oppositio inter illa prioritatis, & posterioritatis, superioritatis, & inferioritatis: ergo non potest dari dispositio superioritatis, & inferioritatis propter solam distinctionem ex natura rei; minor hæc sic probatur; divina essentia in sententia Scotistarum distinguitur ex natura rei ab attributis, & nihilominus essentia divina non est prior realiter attributis, nec habet superioritatem à parte rei respectu illorum, ex eo quod identificatur realiter cum attributis, sed substantia, corpus, vivens, & cætera prædicata essentialia identificantur realiter, licet distinguantur ex natura rei: ergo non sunt opposita relative, ac proinde non superiora, & inferiora, genera, & species, priora, & posteriora: ergo dispositio illa superioris, & inferioris inter prædicata non est naturalis, & realis, sed fictitia, & voluntaria, non in rebus inventa, sed ab intellectu excogitata sumpto aliquo fundamento à rebus ipsis.

- 16 Ultimo, quia nulla datur distinctio ex natura rei inter illa prædicata ut patet ex dictis tractatu de differentia, quest. Virum genus, & differentia distinguantur ex natura rei? Quod etiam probavimus disp. de universalibus in communi, & in metaphysica disp. 2. quest. Virum prædicatur ens ex natura rei à differentiis? sed tota ratio quare Fonseca asserit talem dispositionem esse realem, & naturalem, est quia concedit illam distinctionem; ergo si nullo modo datur illa, nullo modo dabitur dispositio inter prædicata essentialia, quæ sit naturalis, & realis, & non fictitia.

SVBSECTIO III.

Aliæ definitiones impugnantur.

- 17 Contra secundam definitionem insurgo primo, quia improptiis vocabulis composita est talis definitio; nam dicitur in illa, sunt divisiones entis in quibus prædicata collocantur, sed improprie loquitur qui dicit in divisionibus collocatur hoc, & illud, divisio enim partitio, separatio, & destructio divisi est, sed in separatione parti-

tione, & destructione nihil collocatur aut ponitur, ponitur autem proprie in sede, loco, ordine, aut dispositione: ergo ut proprie loqueretur debet dicere prædicamentum est ordo, seu sedes, aut dispositio in qua ordinantur, & ponuntur prædicata essentialia.

Confirmatur, quia sicut improprie definiretur mundus dicendo, sunt divisiones entis in quibus omnia particularia entia collocantur, nam licet verum sit quod omnia quæ in mundo collocantur sint partes entis, nihilominus divisio entis est antecedens ad constitutionem particularium entium, & sic non potest definiri res per illam, v.g. leo, & homo constituantur dum dividitur animal per rationale, & irrationale, & nihilominus male definirer hominem dicendo, homo est divisio animalis addendo rationale; equus est divisio animalis, addendo inhiabile: ergo similiter licet verum sit quod prædicamenta fiant per divisionem entis in decem genera, &c. nihilominus, quia illa formalis divisio non est constitutio neque essentia illorum, quæ in tali serie, & ordine prædicamentorum sunt, sed antecederet se habet ad prædicamenta incongrue per tales divisiones definiuntur illa.

Ultimo, quia in prædicamentis ratio principalis non est actus intellectus, neque ens rationis, sed prædicata realia essentialia, ens autem rationis indirecte pertinet ad prædicamentum, ut ipse Auctor in explicatione huius definitionis dicit: atqui in illa definitione prius, & principalis ponitur (& ideo in recto) particula illa, divisiones, quæ significat aut actum intellectus dividendum, aut ens rationis ex tali actu resultans: ergo non est recta, siquidem non explicat res ut sunt.

Dices illud vocabulum, divisiones, significare distinctiones.

Contra, quia aut illa distinctio est realis, aut rationis; si realis est falsa, quia prædicamenta non constituuntur per distinctionem realem; multa enim prædicamenta non distinguuntur realiter ut sunt actio, & passio, & relatio, & absolutum in sententia ipsius P. Hurt. ergo deinde quia distinctio non est constitutio rei, sed sequitur ad constitutionem, & ad esse illius: ergo illa definitio quæ explicat essentiam prædicamentorum per id quod est secundarium ad illa non est essentialis. Præterea quia in vnoquoque prædicamento nulla datur distinctio realis inter prædicata quibus constituitur: ergo falso dicitur quod prædicamentum sint distinctiones reales entis; si rationis eodem modo refutatur ut nunc refutavimus divisionem rationis.

Deinde, quia diminuta videtur illa definitio, siquidem hic auctor ait in quibus prædicata collocantur, sine eo quod explicet esse essentialia illa, quia in prædicamentis non omnia prædicata, sed solum essentialia, & primario non quæcumque essentialia, sed solum genera, & species quæ completa vocantur, ponuntur.

Ultimo definitionem P. Rubij sic impugno primo, quia prædicamenta per se pertinent ad metaphysicam primario: ergo primario dicunt entia realia ut de se patet, & secundario dicunt entia rationis, atqui in hac definitione P. Rubij datur isteron, proteron, ponendo in obliquo prædicata essentialia (genitivus enim est casus obliquus, & ideo dicitur ordo prædicatorum essentialium) ac proinde indirecte, & primario ac directe ens rationis, ordo nimirum, & ideo ponitur in recto nominandi videlicet